

DAVLAT ULISHIGA EGA BO'LGAN BANKLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Kattaye Nurbek Muxiddin o'g'li

O'zbekiston Respublikasi Toshkent

Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisii

Davlat ulushiga ega bo'lgan banklarning raqobatbardoshligini oshirish mamlakatning moliyaviy tizimini barqarorlashtirish va iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu banklar moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish, mijozlarga qulaylik yaratish va zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish orqali raqobatbardoshlikni oshirishi lozim.

Moliyaviy xizmatlarni diversifikatsiya qilish banklarning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va xizmat turlarini kengaytirish imkonini beradi. Innovatsion mahsulotlarni taklif qilish, yangi kredit dasturlarini ishlab chiqish va mijoz ehtiyojlarini inobatga olgan xizmat paketlarini yaratish bu jarayonda muhim o'rin tutadi. Raqamli texnologiyalarni joriy qilish esa bank operatsiyalarini avtomatlashtirish va xizmatlarning tezkorligini ta'minlash imkonini beradi. Mobil ilovalar, elektron to'lov tizimlari va sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar mijozlar ehtiyojlarini qondirishni yanada samarali qiladi.

Hududiy ehtiyojlarga mos xizmatlarni taklif qilish orqali banklar mijozlarga yaqinlashadi. Qishloq joylarda qishloq xo'jaligini moliyalashtirishga ixtisoslashgan xizmatlar, shahar hududlarida esa kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlovchi dasturlar mijozlar bazasini kengaytirishda muhimdir. Xususiy sektor bilan hamkorlikni rivojlantirish banklarning infratuzilmasini modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy qilish va xizmat sifatini oshirish imkonini beradi. Bu jarayon davlat-xususiy sheriklik loyihalari orqali amalga oshiriladi.

Moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun xalqaro moliya tashkilotlari bilan hamkorlik qilish alohida ahamiyatga ega. Xalqaro grantlar va investitsiyalarni jalb qilish banklarga yangi moliyaviy texnologiyalarni joriy qilish va yangi xizmatlarni rivojlantirish imkonini beradi. Mijozlarga yo'naltirilgan strategiyalarni kuchaytirish orqali bank mijozlar ehtiyojlariga mos xizmatlarni taklif etishi va ular bilan barqaror aloqalarni rivojlantirishi mumkin.

Moliyaviy xizmatlarning sifatini oshirish ichki jarayonlarni optimallashtirish va malakali kadrlarni tayyorlash orqali amalga oshiriladi. Bank xodimlarining malakasini oshirish uchun zamonaviy o'quv dasturlari va treninglarni joriy qilish muhimdir. Ekologik barqarorlikni ta'minlash esa banklar uchun ijtimoiy mas'uliyatni oshirishda va xarajatlarni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi. Energiya tejovchi texnologiyalarni joriy qilish, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish va

yashil iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash banklarning moliyaviy samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Xalqaro standartlarga mos xizmatlarni taklif qilish global moliyaviy bozorda raqobatbardosh bo'lish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu xorijiy investorlarni jalb qilish va mijozlar bazasini kengaytirishga xizmat qiladi. Yuqoridagi strategiyalar davlat ulushiga ega bo'lgan banklarning raqobatbardoshligini oshirish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va iqtisodiyot rivojlanishiga hissa qo'shishda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, mijozlar ehtiyojlarini inobatga olgan holda xizmatlarni takomillashtirish milliy moliyaviy tizimning raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil bo'ladi.

Davlat ulushiga ega bo'lgan banklarning raqobatbardoshligini oshirish uchun samarali moliyaviy boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqish va ularni muvaffaqiyatli amalga oshirish zarur. Bunda banklarning mavjud moliyaviy imkoniyatlarini to'g'ri yo'naltirish va raqamli iqtisodiyot sharoitlariga moslashuvchanlikni oshirish alohida ahamiyat kasb etadi. Innovatsion texnologiyalarning joriy qilinishi bank xizmatlarining tezkor va shaffof amalga oshirilishini ta'minlab, mijozlarning ishonchini mustahkamlashga yordam beradi.

Banklarning raqobatbardoshligini oshirishda xavflarni boshqarish tizimlarini kuchaytirish ham muhim omildir. Bu jarayonda zamonaviy monitoring va tahlil tizimlarini joriy qilish orqali kredit xavfini pasaytirish, aktivlarni boshqarishning samaradorligini oshirish va moliyaviy yo'qotishlarning oldini olish mumkin. Shuningdek, sun'iy intellekt va big data texnologiyalaridan foydalangan holda mijozlar xatti-harakatlarini prognoz qilish va ularga mos xizmatlar taklif qilish banklarning mijozlarga bo'lgan e'tiborini kuchaytiradi.

Xalqaro moliyaviy bozorlarga chiqish va xorijiy sheriklar bilan aloqalarni mustahkamlash banklarning raqobatbardoshligini yanada oshiradi. Bu jarayon xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, global moliyaviy tizim standartlariga mos xizmatlarni rivojlantirish va xalqaro bozorda yetakchi o'rinlarni egallash imkonini beradi. Xususan, xalqaro hamkorlik doirasida texnologiyalar transferi va malaka oshirish dasturlarini tashkil etish orqali banklarning ichki salohiyatini oshirish mumkin.

Bank xizmatlarining diversifikatsiyasi va yangi bozor segmentlarini rivojlantirish raqobatbardoshlikni oshirishning muhim omillaridan biridir. Masalan, kichik va o'rta biznesni moliyalashtirish, ekologik loyihalarni qo'llab-quvvatlash va iste'mol kreditlarini yanada qulaylashtirish orqali yangi mijozlar bazasini jalb qilish mumkin. Shuningdek, banklar yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlovchi maxsus dasturlarni joriy qilib, innovatsion loyihalarga moliyaviy yordam ko'rsatishi mumkin.

Davlat tomonidan bank faoliyatini tartibga soluvchi normativ-huquqiy bazani mustahkamlash raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiladi. Banklar uchun qonunchilikka muvofiq soliq imtiyozlarini joriy qilish, davlat subsidiyalarini taqdim

etish va investitsion loyihalarni moliyalashtirish sharoitlarini yaxshilash banklarning rivojlanishiga ko'mak beradi. Bu nafaqat banklarning moliyaviy barqarorligini oshiradi, balki butun moliya tizimining umumiy iqtisodiy samaradorligini ta'minlaydi.

Kelgusida davlat ulushiga ega banklarning rivojlanishi uchun ularning moliyaviy strategiyalarini modernizatsiya qilish, raqamli transformatsiyani davom ettirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish zarur. Ushbu chora-tadbirlar banklarning nafaqat milliy, balki global moliyaviy tizimda ham muvaffaqiyatli faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, mijozlarga innovatsion, sifatli va samarali xizmatlarni taqdim etish orqali banklarning nufuzi oshadi, bu esa iqtisodiyotning barqaror o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Manbalar ro'yxati

1. O'lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. TDIU. – T.: Iqtisod va moliya, 2014.
2. Ergashxodjaeva Sh.Dj., Qosimova M.S., Yusupov M.A – Marketing asoslari. 2019
3. Toshkent Moliya Instituti – “Strategik menejment” fanidan o'quv-uslubiy majmua.
4. Sultanov, D. (2023). *Mamlakat banklarining raqobatbardoshligini oshirish yo'llari*. Journal of New Century Innovations, 9–11.
5. **Рахматов, Дж. Ш.** (2024). *"Тиждорат банкларида молиявий хизматлар сифатини ошириши ва барқарор ривожланиши стратегиялари"*. Актуал молия ва бухгалтерия ҳисоби илмий журнали, 4(7), 154-159. Доступно по ссылке: <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>
6. **Рахматов, Т.** (2023). *"Банклараро рақобат ва унинг банк тизими барқарорлигини таъминлашдаги роли"*. Иқтисодий тараққиёт ва таҳлил, 1(7), 72-79. Доступно по ссылке: [ResearchGate](https://www.researchgate.net/publication/366144441)